

Anna Wiśniewska

Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu

Trafności i rzetelności egzaminów zewnętrznych w grupie uczniów z uszkodzeniem narządu słuchu na przykładzie egzaminu gimnazjalnego

Co roku do egzaminu gimnazjalnego przystępuje około tysiąca niesłyszących oraz słabo słyszających uczniów. Polski ustawodawca nie sformułował jednak definicji osoby słabo słyszającej oraz niesłyszącej. W konsekwencji w zdecydowanej większości dokumentów, wydawanych przez Ministerstwo Edukacji Narodowej, uczniowie słabo słyszący i niesłyszący są traktowani jako grupa jednorodna, co wydaje się stać w sprzeczności z wynikami współczesnych badań, dotyczących zróżnicowania w funkcjonowaniu poznawczym osób z różnego typu uszkodzeniami narządu słuchu. Należy bowiem zwrócić uwagę, iż zarówno uczniowie niesłyszący, jak i słabo słyszący w zależności od typu i głębokości wady słuchu oraz środowiska, w którym się wychowywali, mogą za swój pierwszy język uważać zarówno język polski, jak i polski język migowy (PJM). Część z nich stanowią również osoby dwujęzyczne, potrafiące komunikować się na zbliżonym poziomie w obu tych językach. Bardzo często w przypadku uczniów, których kompetencje językowe są rozwinięte w większym stopniu w polskim języku migowym (PJM), język polski jest językiem obcym.

Wyniki egzaminu gimnazjalnego stanowią podstawę do podejmowania decyzji o możliwym kierunku dalszego kształcenia. W zaistniałej sytuacji uzasadnione wydaje się podjęcie refleksji nad problematyką trafności i rzetelności arkuszy egzaminu gimnazjalnego w zależności od doświadczeń i preferencji językowych egzaminowanych uczniów z uszkodzeniem narządu słuchu.

W treści wystąpienia podjęta zostanie próba przedstawienia możliwych konsekwencji podejmowania decyzji na temat przyszłości edukacyjnej uczniów z uszkodzeniem narządu słuchu na podstawie wyników ujednoliconego dla uczniów słabo słyszających i niesłyszących egzaminu gimnazjalnego. Osobno zostaną przeanalizowane losy uczniów, dla których: polski język migowy (PJM) jest językiem pierwszym, język polski jest językiem pierwszym oraz grupy uczniów znającej oba języki w tym samym stopniu. Szczególny nacisk zostanie położony na problemy uczniów posługujących się polskim językiem migowym (PJM) jako pierwszym, ponieważ zgodnie z obowiązującymi rozporządzeniami stają oni przed koniecznością zdawania egzaminu gimnazjalnego w języku polskim, którym w większości przypadków posługują się w ograniczonym zakresie.